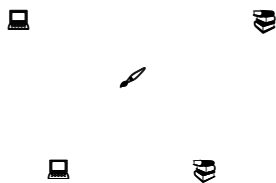

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Bibliografski format MARC 21 :

za knjižničare u programu ALEPH

priredila Vesna Hodak

vhodak@nsk.hr

(interni materijal)

Zagreb, veljača 2012.

MARC 21 - **MA**chine-**R**eadable **C**ataloging record for 21st century

Povijest MARC-a

- izvorni MARC format 1966. god. → MARC 1 (Kongresna knjižnica u Washingtonu)
- 1967. projekt Kongresne knjižnice i Britanske nacionalne bibliografije → LC MARC i UK MARC
- LC MARC → US MARC → MARC 21

Svrha i namjena MARC-a 21

- promicanje razmjene zapisa i bibliografsko-kataložnih podataka
- međunarodna razmjena
- uključuje označitelje sadržaja za omeđene publikacije (tiskane, rukopise), serijske publikacije, elektroničku građu, kartografsku građu, muzikalije, vizuelnu građu (grafike, projiciranu filmsku građu, video građu, trodimenzionalne umjetnine)

Prednosti

- koristi strukturu zapisa prema ISO 2709 standardu
- dozvoljava promjenljivu duljinu i ponovljivost polja i potpolja
- omogućuje standardizaciju formata, strukturiranu razmjenu zapisa
- nudi prijelaz u XML format
- omogućuje izradu baza podataka kao što su skupni katalozi
- omogućuje razmjenu bibliografskih, normativnih, klasifikacijskih podataka kao i podataka o posjedovanju

Rasprostranjenost: SAD, Kanada, Australija, Velika Britanija...

MARC 21, kataložna pravila i međunarodni standardi

- podržava Anglo-američka kataložna pravila, ali omogućava da se i druga nacionalna kataložna pravila pronađu u njemu
- bazira se na općem ISBD-u, uključuje propisani redoslijed elemenata te propisanu interpunkciju
- zapis uključuje: opis jedinice, glavnu i sporedne kataložne jedinice, predmetne odrednice, klasifikacijske oznake nudeći i dodatne podatke.

MARC standardi

MARC 21 concise formats
MARC 21 format for bibliographic data
MARC 21 format for authority data
MARC 21 format for holdings data
MARC 21 format for classification data
MARC 21 format for community information
MARC code list for countries
MARC code list for geographic areas
MARC code list for languages
MARC code list for organizations
MARC code list for relators, sources, description conventions

Struktura formata MARC 21

struktura zapisa

označitelji sadržaja

sadržaj podataka elemenata zapisa

Organizacija MARC-a 21

Učestalost polja

Indikatori

Definicija polja i namjena

Potpolja – kodovi od dva znaka navode se abecednim redom, a pri katalogiziranju ih treba unositi poštujući propise o redoslijedu elemenata u skupinama ISBD-a i propisa iz nacionalnog Pravilnika.

Napomena o (ne)ponovljivosti potpolja

Napomena o sadržaju potpolja i primjere

Primjeri

Dogovor o unosu - interpunkcija na kraju potpolja; razmaci; prikaz; član na početku odrednice...

Povijest označitelja sadržaja

Minimalna razina opisa

MARC 21 Definicija	Polje	Minimalna razina opisa
ISBN	020	Potpolje \$a koji predstavlja svezak, obvezno
Izvor katalogizacije	040	Potpolja \$a, \$b, \$c i \$e, obvezna

Odrednica glavne kataložne jedinice	1XX	Uključuje polja 100, 110, 111, obvezna
Jedinstveni stvarni naslov	240/730	Potpolje \$a obvezno
Stvarni naslov	245	Potpolja \$a, \$b i \$c, obvezna
Ostali stvarni naslovi	246	Prošireni naslov i ostali sporedni naslovi, izborna
Izdanje	250	Potpolje \$a, obvezno
Izdavanje/raspačavanje	260	Potpolja \$a, \$b i \$c, obvezna
Materijalni opis	300	Potpolja \$a i \$c, obvezna potpolja, ostala izborna
Nakladnička cjelina	490	Unos potpolja nakladničke cjeline prema MARC 21 format for bibliographic data i PPIAK-u
Sporedne kataložne jedinice; Polja za povezivanje	7XX	Za alternativno i sekundarno autorstvo, obvezno Zahtijevana polja za povezivanje, obvezno

Blokovi i polja formata MARC 21 za bibliografski opis

Uvodno polje

Direktorij

00X (001-008) Kontrolna polja

- 001 Kontrolni broj
- 003 Identifikator kontrolnog broja
- 005 Datum i vrijeme zadnje izmjene
- 006 Elementi podataka nepromjenjive duljine – dodatna obilježja građe
- 007 Nepromjenjivo polje materijalnog opisa
- 008 Elementi podataka nepromjenjive duljine - opći podaci

01X-09X (010-09X) Polja kodiranih podataka

- 020 Međunarodni standardni knjižni broj
- 022 Međunarodni standardni broj za serijsku publikaciju
- 035 Sistemski kontrolni broj
- 040 Izvor katalogizacije
- 041 Kod za jezik
- 042 Kod za autentikaciju
- 044 Zemlja izdavanja/proizvodnje
- 086 Klasifikacijski broj službene publikacije

1XX (100-130) Polja odrednica glavnih kataložnih jedinica

- 100 Osobno ime, obiteljsko ime
- 110 Naziv korporativnog tijela
- 111 Naziv korporativnog sastanka

20X-24X (210-247) Polja naslova i ostala srodna polja

- 240 Jedinstveni stvarni naslov publikacija koje se ne smatraju anonimnim
- 245 Stvarni naslov i podaci o odgovornosti
- 246 Sporedni stvarni naslov(i)
- 247 Prethodni stvarni naslov

25X-28X (250-270) Polja izdanja, izdavanja itd.

- 250 Izdanje
- 260 Izdavanje, raspačavanje

3XX (300-362) Polja materijalnog opisa itd.

- 300 Materijalni opis
- 362 Datumi izdavanja i /ili brojčana oznaka

4XX (490) Polja podataka o nakladničkoj cjelini

- 490 Nakladnička cjelina

310 ; 5XX (500-59X) Polja napomena

6XX Polja predmetnih odrednica¹

¹ Predmet ovog Priručnika nije izradba predmetnih odrednica.

70X-75X (700-754) Polja odrednica sporednih katalognih jedinica

- 700 Osobno ime, obiteljsko ime
- 710 Naziv korporativnog tijela
- 711 Naziv korporativnog sastanka
- 730 Jedinstveni stvarni naslov
- 740 Slobodno oblikovan srodni/analitički naslov

76X-78X (760-787) Polja za povezivanje katalognih jedinica

- 760 Nakladnička cjelina
- 765 Izvornik
- 767 Prijevod
- 770 Popratna građa
- 772 Matična publikacija
- 774 Skup, podskup
- 775 Drugo izdanje u istom mediju
- 776 Izdanje u drugom mediju

841-88X (850-887) Polja za posjedovanje, lokaciju, grafičko predstavljanje itd. – opći podaci

- 856 Elektronička lokacija i pristup

9XX Polja za lokalnu uporabu

- 998 Izrađivač zapisa i datum

ELEMENTI PODATAKA ISBD(M)²-a, ISBD(ER)³-a, ISBD(CR)⁴-a I OZNAČITELJI SADRŽAJA MARC-a 21 ZA KATALOGIZACIJU OMEĐENIH PUBLIKACIJA I INTEGRIRAJUĆE GRAĐE

SKUPINE	MARC 21 polja i potpolja
1. STVARNI NASLOV I PODACI O ODGOVORNOSTI	245
Glavni stvarni naslov	‡a
[] Opća oznaka građe (MD ⁵ elektronička građa)	‡h
; Stvarni naslov istog autora	‡b
. Glavni stvarni naslov rada drugog autora	‡b
= Usporedni stvarni naslov	‡b
: Podnaslov	‡b
Podaci o odgovornosti	
/ Prvi podatak	‡c
; Idući podatak	‡c
2. IZDANJE	250
Podatak o izdanju	‡a
= <i>Usporedni podatak o izdanju</i> ⁶	‡b
Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje	
/ Prvi podatak	‡b
; Idući podatak	‡b

² ISBD(M) : međunarodni standardni bibliografski opis omeđenih publikacija / preporučila Grupa za pregled ISBD-a ; [s engleskoga prevele, hrvatske primjere odabrale i izradile Vesna Hodak i Karolina Holub]. Hrvatsko izd. preradbe 2002. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006.

³ ISBD(ER) : međunarodni standardni bibliografski opis elektroničke građe : prerađeno izdanje ISBD(CF)-a / preporučila Radna grupa za pregled ISBD(CF)-a ; [s engleskoga prevele, hrvatske primjere odabrale i izradile Tanja Buzina i Sofija Klarin]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2001.

⁴ ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a / preporučila Radna grupa za ISBD(S) ; [s engleskoga prevela Ana Barbarić ; hrvatske primjere odabrale i izradile Jasenka Zajec i Ana Barbarić]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005.

⁵ Mjesno dostupna

⁶ Elementi pisani kurzivom nisu obvezni.

, Podatak o otisku i dodatni podatak o izdanju	‡a
Podaci o odgovornosti uz dodatni podatak o izdanju	
/ Prvi podatak	‡b
; Idući podatak	‡b
4. IZDAVANJE, RASPAČAVANJE	260
Mjesto izdavanja i/ili raspačavanja	
Prvo mjesto	‡a
; Iduće mjesto	‡a
: Nakladnik i/ili raspačavatelj	‡b
, Godina izdavanja i/ili raspačavanja	‡c
(<i>Mjesto tiskanja i/ili proizvodnje</i>	‡e
: <i>Tiskar ili proizvođač</i>	‡f
, <i>Godina tiskanja i/ili proizvodnje</i>	‡g
5. MATERIJALNI OPIS	300
Posebna oznaka građe i opseg	‡a
: Druge materijalne pojedinosti	‡b
; Dimenzije	‡c
+ <i>Podatak o popratnoj građi</i>	‡e
6. NAKLADNIČKA CJELINA	490
Skupni stvarni naslov	‡a
= Usporedni stvarni naslov	‡a
: Podnaslov nakladničke cjeline	‡a
Podaci o odgovornosti	
/ Prvi podatak	‡a
; Idući podatak	‡a
, Međunarodni standardni broj za niz serijske publikacije	‡x
; Numeracija nakladničke cjeline	‡v
. Oznaka kola	‡a
, Stvarni naslov kola	‡a
= Usporedni stvarni naslov kola	‡a
: Podnaslov kola	‡a
/ Podaci o odgovornosti koji se odnose na kolo	‡a
, Međunarodni standardni broj kola serijske publikacije	‡x
; Numeracija kola	‡v
7. NAPOMENE	310; 5XX
Napomena o učestalosti izlaženja	310
Napomena o zahtjevima sustava i načinu pristupa (MD elektronička građa)	538
Napomena o izvoru glavnog stvarnog naslova (MD elektronička građa)	500
Napomena o prijevodu i/ili preradbi	500
Napomena o glavnom naslovu i o glavnome stvarnome naslovu	500
Napomena o sporednom stvarnom naslovu koji se jezikom i/ili pismom razlikuje od glavnog stvarnog naslova	500
Napomena o podnaslovu	500
Napomena o prištampanu tekstu	505
Napomena o naravi, namjeni, književnoj vrsti, povodu	500
Napomena o jeziku	546 ‡a
Napomena o pismu	546 ‡b
Napomena o doktorskoj disertaciji, magistarskom radu	502
Napomena o podacima o odgovornosti	500
Napomena o izdanju	500
Napomena o bibliografskoj povijesti	500

Napomena o vrsti elektroničke građe	516
Napomena o brojčanim podacima	515
Napomena o izdavanju, raspačavanju	500
Napomena o materijalnom opisu	500
Napomena o dostupnosti na drugom mediju	530
Napomena o sadržaju	505
Napomena o dodacima uz sadržaj (predgovor, pogovor...)	505
Napomena o bibliografiji	504
Napomena o sažetku	504
Napomena o kazalu	504
Napomena o opisivanom primjerku	500
Napomena o korisnicima kojima je publikacija namijenjena	521
Napomena o nagradama	586
Napomena - kratak opis sadržaja (anotacija)	520
8. MEĐUNARODNI STANDARDNI KNJIŽNI BROJ I UVJETI NABAVLJANJA I/ILI CIJENA	020
Broj	‡a
Objašnjenje	‡a
Uvjeti nabavljanja i/ili cijena	‡c
Pogrešan broj	‡z

ELEMENTI PODATAKA ISBD(CR) -a, ISBD(ER)-a I OZNAČITELJI SADRŽAJA MARC-a 21 ZA KATALOGIZACIJU NAKLADNIČKIH CJELINA
--

SKUPINE	MARC 21 polja i potpolja
1. STVARNI NASLOV I PODACI O ODGOVORNOSTI	245
Skupni stvarni naslov	‡a
[] Opća oznaka građe (za nakladničke cjeline MD elektroničke građe)	‡h
= Usporedni stvarni naslov	‡b
: Podnaslov	‡b
/ Podatak o odgovornosti niza	‡c
. Oznaka kola	‡n
, Stvarni naslov kola	‡p
Ako stvarnom naslovu kola ne prethodi oznaka kola tada:	‡p
. Stvarni naslov kola	
/ Podatak o odgovornosti kola	‡p
2. IZDANJE	250
Podatak o izdanju	‡a
/ Podatak o odgovornosti	‡b
3. BROJČANI PODACI	362
Brojčani podaci (za numeriranu nakladničku cjelinu)	‡a
4. IZDAVANJE, RASPAČAVANJE	260
Mjesto izdavanja i/ili raspačavanja	
Prvo mjesto	‡a
; Iduće mjesto	‡a
: Nakladnik i/ili raspačavatelj	‡b
, Godina izdavanja i /ili raspačavanja	‡c
7. NAPOMENE*	5XX
8. STANDARDNI BROJ	022
Međunarodni standardni broj za serijske publikacije	‡a
Pogrešan ISSN	‡y
Poništen ISSN	‡z

UVODNO POLJE

- 00-04⁷ Duljina zapisa**
- 05 Status zapisa**
- 06 Vrsta zapisa**
- 07 Bibliografska razina**
- 08 Vrsta kontrole**
- 09 Shema kodiranih znakova**
- 10 Broj indikatora**
- 11 Duljina oznake potpolja**
- 12-16 Početna adresa podataka**
- 17 Razina kodiranja**
- 18 Kataložni opis**
- 19 Razina zapisa za višedijelnu publikaciju⁸**
- 20 Duljina dijela duljine polja**
- 21 Duljina dijela mjesta početnog znaka**
- 22 Duljina dijela određenog implementacijom**
- 23 Nije određeno**

00X (001-008) KONTROLNA POLJA

- 001 Kontrolni broj**
- 003 Identifikator kontrolnog broja**
- 005 Datum i vrijeme zadnje izmjene**
- 006 Elementi podataka nepromjenjive duljine - dodatna obilježja građe**

Polje je ponovljivo, nije obvezno, ne sadrži indikatore ni potpolja.

Napomena: S obzirom da se podaci iz polja 007 i 008 ponavljaju i u polju 006, polje 006 koristi se:

- a) kod opisa popratne građe (tiskane ili MD elektroničke) za koju se ne izrađuje zaseban kataložni zapis nego se ona opisuje u zapisu matične publikacije
- b) kod opisa MD elektroničke građe kod koje je prevladavajuće svojstvo građe tekst (*Uvodno polje/vrsta zapisa* = „a“) i za koju se izrađuje zaseban zapis od zapisa matične publikacije

- **Omedena tiskana publikacija**
00 Vrsta građe

- 01-04 Ilustracije**
- 05 Korisnici kojima je publikacija namijenjena**
- 06 Oblik jedinice građe**
- 07-10 Narav sadržaja djela**
- 11 Službena publikacija**
- 12 Publikacija s konferencije**
- 13 Spomenica**
- 14 Kazalo**
- 15 Nije određeno**
- 16 Književna vrsta**
- 17 Biografija**
- **MD elektronička građa**
- 00 Vrsta građe**
- 01-04 Nije određeno**
- 05 Korisnici kojima je građa namijenjena**

⁷ Broj označava mjesto znaka određenog polja.

⁸ Do 2006. godine MARC 21 format za bibliografski opis, dopuna br. 7 koristio je umjesto navedenog koda, kôd za povezivanje kataložnog zapisa:

„_“ = ne postoji veza s drugim zapisom

r = postoji veza s drugim zapisom

11-14 Završna godina izdavanja 2¹⁰

15-17 Zemlja izdavanja

Napomena: MARC kôd za Hrvatsku je „ci“.¹¹

18-21 Ilustracije

22 Korisnici kojima je publikacija namijenjena

23 Oblik jedinice građe

24-27 Narav sadržaja djela

28 Službena publikacija

29 Publikacija s konferencije

30 Spomenica

31 Kazalo

32 Nije određeno

33 Književna vrsta

34 Biografija

35-37 Jezik

38 Izmijenjen zapis

39 Izvor katalogizacije

➤ **Omeđena elektronička građa**

- MD elektronička građa kod koje su prevladavajuća svojstva softveri, online sistemi ili usluge, broježani podaci, interaktivna multimedijjska građa...(*Uvodno polje/vrsta zapisa = „m“*)

00-05 Datum

06 Vrsta godine izdavanja

07-10 Početna godina izdavanja 1¹²

11-14 Završna godina izdavanja 2¹³

15-17 Zemlja izdavanja

18-21 Nije određeno

22 Korisnici kojima je publikacija namijenjena

23 Oblik jedinice građe

24-25 Nije određeno

26 Vrsta računalne datoteke

27 Nije određeno

28 Službena publikacija

29-34 Nije određeno

35-37 Jezik¹⁴

38 Izmijenjen zapis

39 Izvor katalogizacije

➤ **Neomeđena građa**

○ **Integrirajuća građa**

00-05 Datum

06 Status izdavanja

07-10 Početna godina izdavanja 1¹⁵

11-14 Završna godina izdavanja 2¹⁶

15-17 Zemlja izdavanja

18 Učestalost izlaženja

19 Redovitost izlaženja

¹⁰ Primjere unošenja godina vidjeti u Vrsti godine izdavanja.

¹¹ Ostale kodove za zemlje vidjeti u: MARC code lists for countries / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. 2003 ed. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 2003. ili na: <http://www.loc.gov/marc/countries>

¹² Primjere unošenja godina vidjeti u Vrsti godine izdavanja.

¹³ Primjere unošenja godina vidjeti u Vrsti godine izdavanja.

¹⁴ Vidi: Polje 008 – omeđene publikacije – jezik.

¹⁵ Primjere unošenja godina vidjeti u Vrsti godine izdavanja.

¹⁶ Primjere unošenja godina vidjeti u Vrsti godine izdavanja.

- 20 Nije određeno
- 21 Vrsta neomeđene građe
- 22 Oblik izvorne jedinice građe
- 23 Oblik jedinice građe
- 24 Narav cijelog djela
- 25-27 Narav sadržaja djela
- 28 Službena publikacija
- 29 Publikacija s konferencije
- 30-32 Nije određeno
- 33 Izvorno pismo stvarnoga naslova
- 34 Način izrade kataložnog zapisa
- 35-37 Jezik¹⁷
- 38 Izmijenjen zapis
- 39 Izvor katalogizacije

❖ Nakladničke cjeline

- 00-05 Datum
- 06 Status izdavanja
- 07-10 Početna godina izdavanja 1¹⁸
- 11-14 Završna godina izdavanja 2¹⁹
- 15-17 Zemlja izdavanja
- 18 Učestalost izlaženja
- 19 Redovitost izlaženja
- 20 Nije određeno
- 21 Vrsta neomeđene građe
- 22 Oblik izvorne jedinice građe
- 23 Oblik jedinice građe
- 24 Narav cijelog djela
- 25-27 Narav sadržaja djela
- 28 Službena publikacija
- 29 Publikacija s konferencije
- 30-32 Nije određeno
- 33 Izvorno pismo stvarnog naslova
- 34 Način izrade zapisa
- 35-37 Jezik²⁰
- 38 Izmijenjen zapis
- 39 Izvor katalogizacije

01X-09X (010-09X) POLJA KODIRANIH PODATAKA

020 Međunarodni standardni knjižni broj – ISBN (P)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a ISBN broj (NP)

Objašnjenje (dodatna informacija u okrugloj (()) zagradi)

‡z Pogrešan/poništen broj (P)

022 Međunarodni standardni broj serijske publikacije – ISSN (P)

1. indikator: # - razina nije određena

0 - međunarodna ili nacionalna važnost

1 - lokalna važnost

2. indikator: #

‡a ISSN (NP)

‡l ISSN-L (NP)

‡m Poništen ISSN-L (NP)

¹⁷ Vidi: Polje 008 – omeđene publikacije – jezik.

¹⁸ Primjere unošenja godina vidjeti u *Vrsti godine izdavanja*.

¹⁹ Primjere unošenja godina vidjeti u *Vrsti godine izdavanja*.

²⁰ Vidi: Polje 008 – omeđene publikacije – jezik.

‡y Pogrešan ISSN (P)

‡z Poništen ISSN (P)

035 Sistemski kontrolni broj (P)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a Sistemski kontrolni broj (NP)

‡9 Sistemski kontrolni broj iz prethodnog sustava (P)

040 Izvor katalogizacije (P)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a Ustanova²¹ koja obavlja izvornu katalogizaciju (NP)

‡b Jezik katalogizacije (NP)

‡c Ustanova koja bilježi zapis u strojno čitljiv oblik (NP)

‡d Ustanova koja mijenja zapis (P)

‡e Pravila za opis (P)

041 KÔd za jezik (P)

1. indikator: # - ne može se utvrditi da li je publikacija na izvornom jeziku ili je prijevod

0 - kad je publikacija na izvornom jeziku/jezicima ili kad se jezik sažetka razlikuje od jezika teksta

1 - kad je publikacija prijevod izvornog/posrednog djela i/ili uključuje prijevod

2. indikator: #

‡a Jezik teksta (P)

‡b Jezik sažetka (P)

‡f Jezik stranice sadržaja (P)

‡g Jezik popratne građe (P)

‡h Jezik izvornog djela i/ili jezik posrednog teksta (P)

042 Kôd za autentikaciju (NP)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a KÔd za autentikaciju (P)

044 Zemlja izdavanja /proizvodnje (NP)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a MARC kôd za zemlju (P)

‡c ISO kôd za zemlju (P)

086 Klasifikacijski broj službene publikacije (P)

1. indikator: # - kad se unosi potpolje ‡2

0 - kad se unosi broj službene američke publikacije

1 - kad se unosi broj službene kanadske publikacije

2. indikator: #

‡a Klasifikacijski broj (NP)

‡z Pogrešan/poništen klasifikacijski broj (P)

‡2 Izvor broja²² (NP)

IXX (100-130) POLJA ODREDNICA GLAVNIH KATALOŽNIH JEDINICA²³

100 Osobno ime, obiteljsko ime (NP)

Osobno ime

1. indikator: 0 – osobno ime uneseno pod imenom ili ime pa prezime

1 – osobno ime uneseno pod prezimenom

2. indikator: #

Obiteljsko ime

1. indikator: 3

²¹ Popis kodova dostupan je na: <http://www.loc.gov/marc/organizations>

²² Kodove pogledati u: MARC code lists for relators, sources, description conventions / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. 2000 ed. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 2000. ili na <http://www.loc.gov/marc/relators>

²³ Unose se podaci o primarnoj odgovornosti.

2. indikator: #

- ‡a Osobno/obiteljsko ime (NP)
- ‡b Rimski brojevi (NP)
- ‡c Dodaci imenima, osobna obilježja (P)
- ‡d Datumi pridruženi imenu (NP)

110 Naziv korporativnog tijela (NP)

1. indikator: 0 – naziv u premetnutom obliku
1 – naziv unesen pod sjedištem ili jurisdikcijom
2 – naziv unesen u izvornom redoslijedu

2. indikator: #

- ‡a Naziv korporativnog tijela ili jurisdikcije (NP)
Dodatak nazivu ili dopuna
- ‡b Podređeno korporativno tijelo (P)
Dodatak nazivu ili dopuna
Naziv korporativnog tijela (ako se u potpolje \$a unosi sjedište)

111 Naziv korporativnog sastanka (NP)

1. indikator: 0 – naziv u premetnutom obliku
1 – naziv unesen pod sjedištem ili jurisdikcijom
2 – naziv unesen u izvornom redoslijedu

2. indikator: #

- ‡a Naziv sastanka (NP)
- ‡c Mjesto (NP)
- ‡d Datum (NP)
- ‡e Podjela (P)
- ‡n Redni broj sastanka (P)

20X-24X (210-247) POLJA NASLOVA I OSTALIH SRODNIH POLJA

240 Jedinствени stvarni naslov (NP)

1. indikator: 1
2. indikator: 0-9
- ‡a Jedinствени stvarni naslov (NP)
 - ‡h Opća oznaka građe (NP)
 - ‡k Pododrednica za oblik (P)
 - ‡l Jezik (NP)

245 Stvarni naslov(i) i podaci o odgovornosti (NP)

1. indikator: 0 - anonimne publikacije, publikacije bez izrazitog stvarnog naslova
1 - ako u zapisu postoji polje 100, 110, 111

2. indikator: 0-9

- ‡a Stvarni naslov (NP)
- ‡b Podnaslov (NP)
Usporedni stvarni naslov
- ‡c Podaci o odgovornosti (NP)
- ‡h Opća oznaka građe (NP)
- ‡n Oznaka kola/razdjela (P)
- ‡p Stvarni naslov kola/razdjela (P)

246 Sporedni stvarni naslov(i) (P)

1. indikator: 1
3

2. indikator: #-8

- ‡a Usporedni stvarni naslov, sporedni stvarni naslov (NP)
- ‡b Podnaslov (NP)
- ‡h Opća oznaka građe (NP)
- ‡i Tekst napomene o vrsti naslova (NP)
- ‡n Oznaka kola/razdjela (P)
- ‡p Stvarni naslov kola/razdjela (P)

Vrsta naslova:

- # – Vrsta naslova nije određena; prošireni stvarni naslov
- 0 – Istaknuti dio naslova; dio naslova
- 1 – Usporedni stvarni naslov
- 2 – Razlikovni naslov

- 3 – Ostali sporedni stvarni naslovi
- 4 – Omotni stvarni naslov
- 5 – Stvarni naslov na sporednoj naslovnoj stranici
- 6 – Stvarni naslov nad tekstom
- 7 – Tekući stvarni naslov
- 8 – Hrpteni stvarni naslov

247 Prethodni stvarni naslov (P)

- 1. indikator: 1
- 2. indikator: 0
- ⌘a Naslov (NP)
- ⌘b Podnaslov (NP)
- ⌘f Datum ili oznaka slijeda

25X-28X (250-270) POLJA IZDANJA, IZDAVANJA ITD.

250 Izdanje (NP)

- 1. indikator: #
- 2. indikator: #
- ⌘a Podatak o izdanju (NP)
 - Dotadni podatak o izdanju
- ⌘b Usporedni podatak o izdanju (NP)
 - Podaci o odgovornosti
 - Idući podatak o odgovornosti

260 Izdavanje, raspačavanje (P)

- 1. indikator: #
- 2. indikator: #
- ⌘a Mjesto izdavanja i/ili raspačavanja (P)
- ⌘b Nakladnik i/ili raspačavatelj (P)
- ⌘c Godina izdavanja i/ili raspačavanja (P)
- ⌘e Mjesto proizvodnje (NP)
- ⌘f Proizvođač (NP)
- ⌘g Godina proizvodnje (NP)

3XX (300-362) POLJA MATERIJALNOG OPISA ITD.

300 Materijalni opis (P)

- 1. indikator: #
- 2. indikator: #
- ⌘a Posebna oznaka građe i opseg (P)
- ⌘b Druge materijalne pojedinosti (NP)
- ⌘c Dimenzije (P)
- ⌘e Podatak o popratnoj građi (NP)

362 Datumi izdavanja i/ili brojučana oznaka (P)

- 1. indikator: 0
 - 1 – kad se unosi izvor brojčanih podataka (potpolje \$z)
- 2. indikator: #
- ⌘a Brojčani podaci: oznaka/broj godine i sveska (NP)
- ⌘z Izvor brojčanih podataka (NP)

4XX (490) POLJA PODATAKA O NAKLADNIČKOJ CJELINI

490 Nakladnička cjelina (P)

- 1. indikator: 0
- 2. indikator: #
- ⌘a Podatak o nakladničkoj cjelini (P)
- ⌘v Numeracija (oznaka i broj sveska) (P)
- ⌘x ISSN (P)

310 ; 5XX (500-59X) POLJA NAPOMENA

Polje 310 nije ponovljivo.

Polja 5XX su ponovljiva.

310 Napomena o učestalosti izlaženja

Napomena: Koristi se za opis integrirajuće građe.

- 1. indikator: #
- 2. indikator: #

‡a Tekst napomene

Sve sljedeće napomene:

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

538 Napomena o zahtjevima sustava i načinu pristupa

500 Napomena o izvoru glavnog stvarnog naslova

500 Napomena o prijevodu i /ili preradbi

500 Napomena o glavnom naslovu i o glavnome stvarnom naslovu²⁴

500 Napomena o sporednom stvarnom naslovu koji se jezikom i /ili pismom razlikuje od glavnoga stvarnog naslova²⁵

500 Napomena o podnaslovu

505 Napomena o prištampanju tekstu

1. indikator: 8

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

500 Napomena o naravi, namjeni, književnoj vrsti, povodu

546 Napomena o jeziku i pismu

1. indikator: #

2. indikator: #

‡a Jezik (NP)

‡b Pismo (P)

502 Napomena o doktorskoj disertaciji, magistarskom radu

500 Napomena o podacima o odgovornosti

500 Napomena o izdanju

500 Napomena o bibliografskoj povijesti djela

516 Napomena o vrsti, opsegu i drugim svojstvima elektroničke građe

515 Napomena o brojčanim podacima

500 Napomena o izdavanju, raspačavanju

500 Napomena o materijalnom opisu

530 Napomena o dostupnosti na drugom mediju

505 Napomena o sadržaju

1. indikator: 8

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

505 Napomena o dodacima uz sadržaj

1. indikator: 8

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

504 Napomena o bibliografiji

504 Napomena o sažetku

504 Napomena o kazalu

500 Napomena o opisivanom primjerku

521 Napomena o korisnicima kojima je publikacija namijenjena

1. indikator: 8

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

586 Napomena o nagradama

520 Napomena - kratak opis sadržaja (anotacija)

1. indikator: 8

2. indikator: #

‡a Tekst napomene (NP)

70X-75X (700-754) POLJA ODREDNICA SPOREDNIH KATALOŽNIH JEDINICA²⁶

700 Osobno ime, obiteljsko ime (P)

²⁴ Za anonimne publikacije, napomenu o korištenju polja pogledati u Napomenu polja 246.

²⁵ Za anonimne publikacije, napomenu o korištenju polja pogledati u Napomenu polja 246.

²⁶ Unose se podaci o alternativnoj i sekundarnoj odgovornosti; jedinstveni stvarni naslovi anonimnih publikacija; analitičke kataložne jedinice.

Osobno ime

1. indikator: 0 - osobno ime uneseno pod imenom ili ime pa prezime
1 - osobno ime uneseno pod prezimenom

2. indikator: #

Obiteljsko ime

1. indikator: 3

2. indikator: #

‡a Osobno ime (NP)

‡b Rimski brojevi (NP)

‡c Dodaci imenima, osobna obilježja (P)

‡d Datumi pridruženi imenu (NP)

‡4 Kod za vrstu autorstva (P)

710 Naziv korporativnog tijela (P)

1. indikator: 0 - naziv u premetnutom obliku
1 - naziv unesen pod sjedištem ili jurisdikcijom
2 - naziv unesen u izvornom redoslijedu

2. indikator: #

‡a Naziv korporativnog tijela ili jurisdikcije (NP)

Dodatak nazivu ili dopuna

‡b Podređeno korporativno tijelo (P)

Dodatak nazivu ili dopuna

Naziv korporativnog tijela (ako se u potpolje ‡a unosi sjedište)

‡4 Kôd autorstva (P)

711 Naziv korporativnog sastanka (P)

1. indikator: 0 - naziv u premetnutom obliku
1 - naziv unesen pod sjedištem ili jurisdikcijom
2 - naziv unesen u izvornom redoslijedu

2. indikator: #

‡a Naziv sastanka (NP)

‡c Mjesto (NP)

‡d Datum (NP)

‡e Podjela (P)

‡n Redni broj sastanka (P)

‡4 Kôd autorstva (P)

730 Jedinstveni stvarni naslov za prijevode anonimnih djela (P)

1. indikator: 0-9

2. indikator: #

‡a Jedinstveni stvarni naslov (NP)

‡h Opća oznaka građe (NP)

‡k Pododrednica za oblik (P)

‡l Jezik (NP)

740 Slobodno oblikovan srodni/analitički naslov (P)

1. indikator: 0-9

2. indikator: 2

‡a Stvarni naslov (NP)

‡h Opća oznaka građe (NP)

76X-78X (760-787) POLJA ZA POVEZIVANJE KATALOŽNIH JEDINICA**760 Nakladnička cjelina (P)**

1. indikator: 1

2. indikator: 8

‡g Oznaka i broj sveska (NP)

‡t Skupni stvarni naslov (NP)

‡x ISSN (NP)

765 Izvornik (P)

1. indikator: 1 (obvezna napomena o prijevodu djela u 500)

2. indikator: #

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡b Izdanje (NP)

‡d Mjesto izdavanja/raspačavanja : nakladnik/raspačavatelj, godina izdavanja/raspačavanja (NP)

‡t Naslov izvornika (NP)

‡z ISBN (P)

767 Prijevod (P)

1. indikator: 0 (nema napomene o prijevodu u 500)

2. indikator: #

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡b Izdanje (NP)

‡d Mjesto izdavanja/raspačavanja : nakladnik/raspačavatelj, godina izdavanja/raspačavanja (NP)

‡t Naslov prijevoda (NP)

‡z ISBN (P)

770 Popratna građa (P)

Podatak o popratnoj građi unosi se u zapis matične publikacije

1. indikator: 0 (nema napomene o popratnoj građi u 500)

2. indikator: #

‡b Izdanje (NP)

‡d Mjesto izdavanja/raspačavanja : nakladnik/raspačavatelj, godina izdavanja/raspačavanja (NP)

‡h Materijalni opis (NP)

‡n Napomene (P)

‡t Naslov (NP)

Za popratnu građu uz matičnu publikaciju izrađuje se zaseban zapis

1. indikator: 1 (obvezna napomena o popratnoj građi u 500)

2. indikator: #

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡t Naslov (NP)

‡z ISBN (P)

772 Matična publikacija (P)

1. indikator: 1 (obvezna napomena o matičnoj publikaciji u 500)

2. indikator: 0

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡t Naslov (NP)

‡z ISBN (NP)

774 Skup, podskup (P)

1. indikator: 1

2. indikator: #

‡g Oznaka i broj sveska (P)

‡t Stvarni naslov (NP)

775 Drugo izdanje u istom mediju (skraćeno, prošireno, dopunjeno...) (P)

1. indikator: 0 (nema napomene o drugom izdanju u 500)

2. indikator: #

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡b Izdanje (NP)

‡d Mjesto izdavanja/raspačavanja : nakladnik/raspačavatelj, godina izdavanja/raspačavanja (NP)

‡t Naslov (NP)

‡z ISBN (NP)

776 Izdanje u drugom mediju (P)

1. indikator: 1 (obvezna napomena o izdanju u drugom mediju u 530)

2. indikator: #

‡a Jedinstvena odrednica (NP)

‡b Izdanje (NP)

‡d Mjesto izdavanja/raspačavanja : nakladnik/raspačavatelj, godina izdavanja/raspačavanja (NP)

‡t Naslov (NP)

‡z ISBN (NP)

**841-88X (850-887) POLJA ZA POSJEDOVANJE, LOKACIJU, GRAFIČKO
PREDSTAVLJANJE ITD. – OPĆI PODACI**

856 ELEKTRONIČKA LOKACIJA I PRISTUP (P)

1. indikator: 4

2. indikator: 1

‡u Jedinstvena lokacija građe (P)

‡x Napomena koja nije javno dostupna (P)

‡y Tekstualna poveznica (P)

‡z Napomena koja je javno dostupna (P)

‡3 Dio opisivane publikacije; dostupan dio sadržaja (NP)

9XX POLJA ZA LOKALNU UPORABU

998 IZRAĐIVAČ ZAPISA I DATUM (P)

1. indikator: #

2. indikator: #

‡m Katalogizacija knjiga (P)

LKR POLJE ZA POVEZIVANJE ZAPISA U KNJIŽNIČNOM PROGRAMU ALEPH

Napomena: LKR²⁷ polje za povezivanje zapisa je polje knjižničnog sustava ALEPH, a ne bibliografskog formata MARC 21. Knjižnice koje rabe sustav Aleph, obvezatno će koristiti ALEPH polja za povezivanje zapisa.

‡a Vrsta veze

‡b Kontrolni broj zapisa s kojim se ostvaruje veza

‡l Naziv baze

‡n Naslov jedinice s kojom se ostvaruje veza

‡m Naslov jedinice koju povezujemo (zapis koji trenutno izrađujemo)

‡r MARC polja (76X-78X) i indikatori (uvijek 0#)

Napomena: Potpolja ‡n i ‡m generiraju se sistemski nakon pohrane zapisa u bazu.

U potpolja ‡n i ‡m mogu se unijeti i podaci: usporedni stvarni naslov, podnaslov, oznaka kola, stvarni naslov kola, kod generičkih stvarnih naslova i podatak o odgovornosti u okrugloj zagradi (())

U potpolje ‡a unosi se vrsta veze **UP** u zapisima koji sadrže polja 760 i 774.

U potpolje ‡a unosi se vrsta veze **PAR** u zapisima koji sadrže polja 765, 772, 775, 776.

Vrsta veze **PAR** koja se unosi u zapise koji sadrže polja **775 i 776**, izrađuje se samo u jednom zapisu jer se povratna veza izrađuje sistemski.

Npr. polje **775 – Drugo izdanje u istom mediju:** polje 775 unosi se u oba zapisa, ali LKR polje samo u jedan.

Polje **776 – Izdanje u drugom mediju:** polje 776 unosi se u oba zapisa, ali LKR polje samo u jedan.

Literatura:

1. Anglo-American cataloguing rules / prepared under the direction of the Joint Steering Committee for Revision of AACR, a Committee of the American Library Association ... [et al]. 2nd ed., 2002 revision. Ottawa : Canadian Library Association [etc.], 2002.

2. Hodak, Vesna; Blažević, Dorica. Omeđene publikacije, integrirajuća građa i nakladničke cjeline : priručnik za katalogizaciju u bibliografskom format MARC 21. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2012. [citirano: 2012-02-09]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/02/omedene-publikacije_final_zadnja.pdf

3. Blažević, Dorica; Hodak, Vesna. Upute za katalogizaciju omeđenih publikacija i nizova publikacija. 2. dopunjeno izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2001.

4. Brešar, Tadija. Primerjava formatov MARC 21-UNIMARC-COMARC [citirano: 2008-11-18]. // Organizacija znanja 9, 3(2004). Dostupno na: <http://home.izum.si/COBISS/OZ/2004-3/html/clanek-04.html>

5. Furrer, Betty. Understanding MARC bibliographic : machine-readable cataloging. 7th ed. Washington, D. C.: Cataloging Distribution Service, Library of Congress [citirano: 2007-09-15]. Dostupno na: <http://www.loc.gov/marc7umb/>

6. Gorman, Michael. Postojana knjižnica : tehnologija, tradicija i potraga za ravnotežom. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006.

7. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a / preporučila Radna grupa za ISBD(S) ; [s engleskoga prevela Ana Barbarić ;

²⁷ LKR je akronim za linking record.

- hrvatske primjere odabrale i izradile Jasenka Zajec i Ana Barbarić]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005.
8. ISBD(ER) : međunarodni standardni bibliografski opis elektroničke građe : prerađeno izdanje ISBD(CF)-a / preporučila Radna grupa za pregled ISBD(CF)-a ; [s engleskoga prevele, hrvatske primjere odabrale i izradile Tanja Buzina i Sofija Klarin]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2001.
9. ISBD(M) : međunarodni standardni bibliografski opis omeđenih publikacija / preporučila Grupa za pregled ISBD-a ; [s engleskoga prevele, hrvatske primjere odabrale i izradile Vesna Hodak i Karolina Holub]. Hrvatsko izd. preradbe 2002. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006.
10. MARC 21 format for bibliographic data / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service ; Ottawa : National Library of Canada, 1999- .
11. MARC 21 format for bibliographic data : national level full and minimal requirement [citirano: 2009-01-15]. Dostupno na: <http://www.loc.gov/marc/bibliographic/nlr/>
12. MARC 21 format for authority data / prepared by Network Development and MARC Standards Office Library of Congress. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service ; Ottawa : National Library of Canada, 1999- .
13. MARC code lists for relators, sources, description conventions / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. 2000 ed. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 2000.
14. MARC code lists for countries / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. 2003 ed. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 2003.
15. MARC code lists for languages / prepared by Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress. 2003 ed. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 2003.
16. MARC 21 formats [citirano 2007-09-04]. Dostupno na: <http://www.loc.gov/catdir/pcc/naco/>
17. MARC 21 format for bibliographic data : update no. 8 October 2007 / prepared by Network Development and MARC Standards Office Library of Congress. Washington, D. C. : Library of Congress, Cataloging Distribution Service ; Ottawa : Library and Archives Canada, 2007.
19. Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1983-1986. Prvi dio: Odrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd. 1986. Drugi dio: Kataložni opis. 1983.